

Mødet den 6. Marts 1919.

1. (J. Nr. 23¹⁶—1918). Beretning om **Børneklíníken** i 1918.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 513—1918). Amdsraadets Tiltrædelse af, at **Skolefonden udreder halv Vikarhjælp** til Lærerinde Fru Julie Gandrup.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 565—1918). Meddelelse fra Finansministeriet om, at der **ikke har kunnet ydes Kommunen Laan af Statskassen** i Henhold til Lov Nr. 179 af 1917, § 2 og 3.

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 696—1918). **Købstadforeningens Regnskab** for 1918.

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 685—1918). Valg af 3 Medlemmer til **Grundlistendvalget med Hensyn til Valg af Nævninger.**

Hertil valgtes Lærer A. S. n e u m, Redaktør E r n s t og Redaktionssekretær H H a n s e n.

6. (J. Nr. 687—1918). Forskellige Ansøgninger om **Tilladelse til at forhandle amerikansk Flæsk** i Henhold til Ministeriets Bekendtgørelse af 20. Februar 1919.

Sundhedskommissionen finder intet at erindre derimod.

Den ansøgte Tilladelse meddeltes.

7. (J. Nr. 676—1918). **Besværing fra Vejlbys Sogneraad over de i Kolonihaverne paa Mariemolles Jorder opførte Havehuse.**

Fra Markudvalget forelaa følgende Erklæring:

»Markudvalget har stillet den Betingelse til Lejerne af ovennævnte Areal, at Lysthusene skulde se nogenlunde ordentlige ud. Da Lejerne næsten alle er Smaakaarsfolk, kan man ikke forlange nogen Flothed anvendt, men Udvalget vil bestræbe sig for, at Lysthusene bliver saa pæne som muligt.«

P. P e t e r s e n forelagde Erklæringen og gjorde samtidig opmærksom paa, at der i Vejlbys Byggevedtægt ikke stod et Ord om Lysthuse, saa det var lidt ved Siden af at henvise til denne.

F o r m a n d e n fandt dog, at Lysthusene derude var en Grad værre end sædvanligt.

J a k o b J e n s e n bemærkede, at Lejerne ikke vidste, hvor længe de kunde have Jorden, og saa kunde man ikke stille store Fordringer.

Markudvalgets Erklæring tiltraadtes.

8. (J. Nr. 695—1918). **Indstilling fra Skoleudvalget om Anlæg af en Skolehave i den nordre Bydel.**

Fra Skoleudvalget forelaa Henstilling til Byraadet om, at Skolevæsenet til dette Formaals faar overladt et Stykke Jord paa 1 ha i Nærheden af Borgerskolen, Nørrebrogade.

J a k o b J e n s e n udtalte, at Skolehaver havde en meget gavnlig Indflydelse paa Byens Børn, som ikke paa anden Maade havde Anledning til at lære Dyrkning af Urter m. m. Der havde hidtil været 2 Skolehaver i den søndre Bydel, men ingen i den nordre, og nu var der kommet An-

modning fra Borgerskolen i Nørrebrogade om at faa anlagt en saadan Have. Skoleudvalget anbefalede meget denne Tanke og vilde henstille til Markudvalget at se velvilligt paa Sagen og overlade Skoleudvalget det nævnte Stykke Jord.

P. P e t e r s e n havde intet derimod, forudsat at der kunde skaffes Jord; for andre Skoler vilde maaske ogsaa melde sig, og der var meget stærk Begæring efter Jord til Kolonihaver.

Indstillingen vedtoges saaledes, at Spørgsmaalet om Anvisning af det fornødne Areal til Skolehaven henvises til Forhandling mellem Skole- og Markudvalget.

9. (J. Nr. 613—1918). Andragende om **Koncession paa Oprettelse og Drift af en elektrisk Omnibusrute mellem Aarhus og Viby.**

Fra Brolægningsvæsenet forelaa følgende Udtalelse:

»Brøndum kan ikke anbefale, at den ønskede Koncession gives, medens P. Petersen anbefaler, at Koncessionen gives, saafremt Kommunens Interesser varetages som antydnet i Stadsingeniørens Erklæring.«

Brøndum forelagde Sagen. Der forelaa Andragende fra et Selskab i Viby om Koncession paa en elektrisk Omnibuslinie fra Viby til Aarhus; men det var ikke det rette Tidspunkt til at give Koncessioner til private Selskaber til Kørsel fra de omliggende Skattelyer til Aarhus. Det var Meningen, at Vognene skulde gaa med 20 Minutters Mellemrum; det vilde gøre det behageligt og let for dem, der vilde bo udenfor Skattegrænsen, og det laa ikke i Byens Interesser. Paa den anden Side kunde en Sporvognsline maaske tilføre Byen nogen Handel, men det samme vilde blive Tilfældet med en almindelig Omnibusrute. Der

kunde jo herimod gøres gældende, at man nu havde mellemkommunal Beskatning; men den var kun midlertidig. Sandsynligvis vilde det ende med, at Byen skulde overtage Forretningen, og det var et Spørgsmaal, om den Slags Linier var de bedste. Der fandtes forskellige af dem i Brug f. Eks. i Tyskland og Norge, men man var ikke særlig glad ved dem. En af de største Ulemper var vistnok Slidtage paa Vejbanen, idet Vognene skulde følge nogenlunde samme Spor, saa det vilde sikkert blive nødvendigt at brolægge Vejen. Taleren var i det hele Tilhænger af at faa den bedst mulige Forbindelse med Byens Opland, men ikke just med Skattelyene. Kunde man komme saa vidt, at disse Byer vilde slutte sig til Aarhus Kommune, saa burde de snarest have en god Forbindelse, og det kunde jo stilles dem i Udsigt. Men som Sagen laa, kunde Taleren ikke anbefale Andragendet.

P. Petersen syntes, det var et underligt gammeldags Standpunkt, Brøndum havde taget i denne Sag. Taleren troede ellers, at man var færdig med Principerne om at indkapsle Byen; det havde maaskø engang været berettiget; men siden den mellemkommunale Beskatning var indført, var der ikke mere noget Skattely, og den Beskatning forsvandt næppe igen. Tillige havde Viby Kommune aldrig været særligt Skattely. Nu blev tilmed Læbælterne ophævet, og Forretninger af enhver Art kunde oprettes i Byens Forstæder; derfor var det i Aarhus Bys Interesse, at faa en livlig og bekvem Forbindelse med Nabobyerne. Hvorvidt saadanne Linier var gode, kendte Taleren ikke, men det havde Selskabet nok forvisset sig om, ellers satte de næppe 150000 Kr. i Foretagendet. Selvfølgelig skulde Aarhus Bys Interesser varetages baade med Hensyn til Vejene og til

Koncessionen, og Taleren vilde derfor foreslaa, at Byraadet nedsatte et Udvalg til at forhandle videre med Selskabet om de nærmere Betingelser.

J a k o b J e n s e n udtalte, at Læbæltet var ophævet for Aarhus Bys Vedkommende for mange Aar siden, saa det Spørgsmaal kom ikke i Betragtning her. Taleren fandt det underligt, at Byraadsmedlemmer nu kunde stille sig saaledes overfor Skattelyene, da de jo vidste, hvor store Vanskeligheder, Kommunen havde, og det skyldtes til Dels dem, der flyttede ud. Hvis disse Byer ikke var Skattely, vilde deres Befolkning staa sig ved at blive indlemmet i Aarhus og faa deres Forhold ordnet købstadmæssigt. Ingen vidste, om man beholdt den mellemkommunale Beskatning, for hvis f. Eks. Venstre kom til Magten, blev vel alt det gode ophævet, som var gennemført i de senere Aar. Hvad Spørgsmaalet angik om at give Koncession, saa havde Kommunen haft Strid nok med det gamle Selskab, og Direktør Schmidt havde gjort mange Forsøg paa at faa nye Koncessioner, som ikke skulde udløbe sammen med det gamle Selskabs, sagtens for at gøre det vanskeligere for Kommunen at overtage dem. Taleren vilde anbefale at nægte Andragendet; hvis Skattelyene vilde i nærmere Forbindelse med Aarhus, kunde de søge Indlemmelse i Aarhus Kommune og saa faa de samme Goder som Aarhus imod at bære de samme Byrder.

B r a m m e r var Tilhænger af, at Samfærdse-len mellem Aarhus og Omegnen blev saa god som mulig, da det sikkert var til Gavn for Byen. Det vilde være af Betydning at faa ordnet den mellemkommunale Beskatning paa en saa god Maade, at det var ligegyldigt, hvor man boede, og dette Spørgsmaal vilde sikkert udvikle sig videre. Man

maatte her undersøge, paa hvilke Vilkaar, Aarhus Kommune kunde være tjent med at gaa med der-til, og saa stille saadanne Betingelser, at der blev taget rimeligt Hensyn til Aarhus. Sagen burde tillige undersøges nærmere, hvilket Ingeniør Brøndum ikke havde gjort, men kun udtalt nogle ubestemte og usikre Formodninger om en saadan Ledning, og paa dette Kendskab kunde man ikke forkaste Forslaget. Taleren kunde derfor gaa med til at udsætte Sagen og undersøge den lidt nærmere. Man burde ikke igen begynde paa den gamle Indsnævringspolitik.

B e c h ønskede heller ikke at være med til en saadan Politik. Hvis man nægtede Andragendet, vilde det blot medføre, at der kom en Benzinrute, og dette kunde man ikke forhindre, blot nægte at tillade fast Holdeplads paa Gaden. Hvad Slid paa Vejen angik, saa var saadanne Vogne næppe bundne til at følge samme Spor, da der ikke var stiv Forbindelse mellem Vognen og Traaden. Taleren syntes ogsaa, det var uforsvarligt og i høj Grad gammeldags at hindre de bedst mulige Forbindelser mellem Byen og Omegnen og henviste i denne Sammenhæng til Forholdene i Amerika, hvor man ved Anlæg af en By straks begyndte at lave saadanne Forbindelser. Talerens Parti vilde støtte Andragendet, ikke just for Koncessionens Skyld, men fordi det var af stor Betydning baade for Byen og Omegnen at have en saa god Forbindelse som muligt. Muligvis kunde det ogsaa medføre, at der blev bygget noget mere i Byens Omegn, hvorved Aarhus store Byggebudget kunde aflastes noget. Taleren vilde derfor anbefale at modtage Sagen med Velvilje og søge en Forhandling med Selskabet om nærmere Betingelser for Gennemførelsen.

J a k o b J e n s e n erindrede om, at Dr. Brammer havde stillet sig ganske anderledes, da der var Forslag om Ordning af Kloakforholdene med Viby Kommune, og det var tilmed en god Ordning for Aarhus. Naar Hr. Bech udtalte, at hans Parti altid vilde virke for de bedste Forbindelser med Byens Omegn, var det mærkeligt, at de ikke vilde gaa med til den elektriske Bane, som kunde have trukket et mægtigt Opland til Aarhus. Men der var det en kommunal Opgave, medens det her drejede sig om at give Koncessionen til private, og det var man fra Talerens Side ikke særlig Tilhængere af, for private Selskaber benyttede blot det offentlige til at tjene Penge, og brød sig ikke om at forbedre Forbindelsen. Man kunde blot se paa Forholdet i Aarhus, hvor Sporvogns-linien forlængst burde have været udvidet. Men om et Par Aar udløb Koncessionen, og forhaabentlig var Socialdemokraterne til den Tid Flertal i Byraadet, saa man kunde komme til at samarbejde med Direktør Schmidt paa en anden Maade end ellers. Det var i det hele en mærkelig Taktik, hvis man gav en saadan Koncession, da man nu stod overfor en Forhandling om Indlemmelse af flere Nabokommuner; for derved vilde man netop modarbejde en Indlemmelse.

Brøndum havde den Anskuelse, at Samfærdselsmidlerne burde tilhøre det offentlige, og man burde derfor ikke give Eneret til private Selskaber. Hvad Indlemmelsen af Nabokommunerne angik, vilde der sikkert fra disses Side blive store Betingelser, og endnu større, hvis man i Forvejen forbedrede Adgangen til Byen. Man burde arbejde for at gøre Byen saa god og tiltrækkende som muligt for Borgerne at bo i og derved forhindre Folk i at flytte ud, for hvis det

skete i større Omfang, blev Forholdene ugunstige inde i Byen.

Møller bemærkede, at man altid sagde, at der skulde tilstræbes et godt Forhold mellem Land og By. Men denne Forhandling fremmede ikke særlig det gode Forhold. Taleren kunde ikke indse, der var nogen Fare ved at give denne Koncession; man kunde jo eventuelt lade den gælde for kortere Tid, 5 eller 10 Aar. Det var rigtigt nok, at man skulde arbejde paa at faa disse Kommuner indlemmet, men ikke ved Tvang. Til Brøndum vilde Taleren sige, at gode Forbindelser med Omegnen netop var et Gode for Byens Borgere, men med Hensyn til at faa Folk til at flytte til Byen, saa var der jo i Øjeblikket ingen Plads til dem, og man maatte snarere være glad ved at faa saa mange som muligt ud af Byen og saa samtidig beholde dem som Kunder. En saadan Koncession kunde ikke skade Byen, og Sliddet paa Vejen vedkom ikke Aarhus med Undtagelse af Strækningen gennem Frederiksballe, og dette maatte vel kunne ordnes. Hvad Sporvejene angik; ophørte Koncessionen jo om 3 Aar, hvis Kommunen overtog dem, men om 10 Aar kunde de overtages gratis. Taleren vilde foretrække, at Udvalget fik Sagen tilbage til virkelig Undersøgelse og videre Forhandling med Selskabet.

P. Petersen skulde ikke komme ind paa Jakob Jensens storpolitiske Betragtninger. Hovedsagen var, at man gerne vilde se Beboerne i Nabo-kommunerne som Byens Kunder, og det vilde ske, naar der fandtes en god Forbindelse; derved vilde man ogsaa gøre Byen mere tiltrækkende at bo i. For Øjeblikket skulde man vist ikke optage nogen Debat om Indlemmelsesspørgsmaalet.

B e c k kunde godt indse, at Sagen nu drejede sig specielt om Koncessionen og derved var blevet principiel. Taleren vilde dog gøre opmærksom paa, at efter Forslaget skulde Linien føres temmelig langt ind i Byen og vilde derved ogsaa faa Betydning for Byens Beboere, idet der vilde blive Stoppesteder inde i selve Byen.

J a k o b J e n s e n skulde gøre Hr. Møller opmærksom paa, at Aarhus Kommune ejede Halvdelen af Vejen til Viby. Til Hr. Møllers Udtalelse om Sporvejskoncessionen skulde Taleren blot sige, at det selvfølgelig var af Betydning for Privatbanken, og der havde Hr. Møller jo ogsaa en Forretning at passe. — —

F o r m a n d e n (ringer).

J a k o b J e n s e n vilde blot sige, at det nyttede ikke Hr. Møller at holde paa, at Sporvejs-selskabet skulde blive ved at køre i 20 Aar endnu, for det blev der ingen Stemning for i Aarhus.

V a l d e m a r P e t e r s e n fandt, at det var et ret mærkeligt Andragende, der forelaa fra det private Selskab. Der fandtes ikke Spor af Oplysninger udover nogle Billeder, og paa dette Grundlag forlangtes der Monopol i 20 Aar. Det var ogsaa mærkeligt, at man stadig mødte Direktør Schmith ved saadanne Lejligheder, naar det drejede sig om at danne private Selskaber; men der var aldrig Tale om en Udvidelse af Sporvejene i Aarhus. Taleren antog, at det var en Fortalelse af Hr. Møller, naar han nævnede »10 Aar«, for det var 20 Aar. (Møller: Nej!) Taleren vilde anbefale, at man ikke tog Forslaget tilbage, men traf Afgørelsen straks.

Forslaget om at nedsætte et Udvalg om Sagen forkastedes med 11 Stemmer mod 8.

Det vedtoges at svare, at Andragendet ikke kunde imødekommes.

10. (J. Nr. 697—19118). Indstilling fra Skoleudvalget om **Oprettelse af en Mellem-skoleafdeling ved Borgerskolen i Finsensgade.**

J a k o b J e n s e n forelagde Indstillingen og gav en kort Oversigt over Mellem-skolens Udvikling i Aarhus. Man begyndte med 1 Række ved Skolerne i Christiansgade og Ny Munkegade, og senere udvikledes det til 2 Rækker. Som Udviklingen skred frem, blev der Brug for en 3. Klasse-række, og der var da Tale om ogsaa at henlægge denne til de samme to Skoler, som saa udelukkende vilde blive Mellem-skoler. Men derved vilde en Del Lokaler komme til at staa ubrugte, hvorfor man besluttede at oprette en Mellem-skoleafdeling, Drengene og Piger, ved Fjordsgades Skole. Det havde ogsaa den Betydning, at Mellem-skolerne derved kom til at ligge mere bekvemt for Børnene, foruden at det ogsaa kunde virke højnende og opbyggende paa disse Skoler og deres Børn. Nu stod man igen overfor en Udvidelse af Mellem-skolen, og af den samme Grund foresloges det nu at oprette Mellem-skoleklasser ved Finsensgades Skole. Et andet Moment talte ogsaa til Fordel for denne Skole, nemlig at den hvert Aar sendte et stort Antal Børn til Mellem-skolen — i Aar 18 Drengene og 18 Piger — og altsaa sammen med Nørrebrogades Skole vilde kunne danne en hel Klasserække Drengene og Piger. Dertil kom ogsaa, at denne Skole tillige var Øvelsesskole for Kvindeseminariet, og Eleverne derfra kunde saa ogsaa blive kendt med Undervisningen i Mellem-skolen. Skolekommission og Skoleudvalg var enige om Spørgsmaalet, og Taleren haabede, at Byraadet og de øvrige Autoriteter vilde se saa velvilligt paa

Sagen, at den kunde blive til Virkelighed allerede i indeværende Aar.

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 22³⁰—1918). **Kobekontrakt** med Fru C. Hansen angaaende en Villagrund ved Ringgaden. Godkendtes.

12. (J. Nr. 422—1918). Forslag til **Overslag over Kommunens Indtægter og Udgifter i 1919—20.**
— 2. Behandling.

Der forelaa følgende Ændringsforslag:

Ad Indtægtskonto XI. Forslag fra Budgetudvalget om, at Konto XI b forhøjes med 145000 Kr., saaledes at dens Indtægt bliver opført med 350000 Kr. og dens Udgift med 50000 Kr., og at Konto XI c forhøjes med 125000 Kr., samt at Skattekontoens Afgangsbeløb for eftergivne og uerholdelige Skatter samtidig forhøjes med 100000 Kr. til 500000 Kr., alt en Følge af de seneste Oplysninger fra Skattekontoret.

Vedtoges.

Indtægtskontoerne XI b og c forhøjedes altsaa med tilsammen 270000 Kr., medens Afgangsbeløbet paa Indtægtskonto XI samtidig forhøjedes med 100000 Kr.

Ellers vedtoges Budgettet i den Skikkelse, hvori det i Udkast forelaa fra Budgetudvalget, og det Beløb, der efter Hovedligningen vil være at ligne paa Formue og Lejlighed, kommer da til at udgøre 5437907 Kr. 39 Øre.

Da samtlige Skatters sam'ede Beløb imidlertid overstiges med 2168786,29 Kr. det Beløb, hvormed det i Henhold til § 22 i Lov Nr. 79 af 20. April 1908 skal sammenholdes, skal Indenrigsmi-

nisteriets Samtykke til Skatteudskrivningen erhverves.

Det vedtoges for 1919—20 at fastsætte den i § 2 C i »Vedtægt for Ligning af personlig Kommuneskat i Aarhus Kommune« ommeldte Procentdel, der vil være at lægge til det Beløb, som skal udskrives efter Formue og Lejlighed, til 5 %.
